

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови і літератури
7 клас
Українська література

I. Напишіть твір-роздум «Любить свій край – це для народу жити».

12 балів

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловленнях.

1. Назвіть основні прийоми зображення героя в епічному творі. (портрет, вчинки, поведінка, прагнення, інтереси, ставлення до подій, людей тощо, особливості мовлення, відзиви інших дійових осіб, пряма авторська характеристика).
2. Назвіть функції літератури. (Естетична, виховна, пізнавальна)
3. Укажіть мотиви суспільно-побутових пісень. (Відтворення внутрішнього психологічного стану героя в певний момент його життя, викликаний подією чи явищем)
4. До обрядових пісень належать... (колядки, щедрівки, веснянки, жнивні, русальні, купальські, весільні, голосіння)
5. Назвіть козацьку пісню, найстаріший варіант якої зафіксований в Галичині в записках Доменіка Рудницького 1713 року («Ой на горі та й жєнці жнуть»)

5 балів

Українська мова

I. Придумайте речення зі словами: 1) учений (прикметник); 2) учений (іменник). Запишіть їх і підкресліть усі члени речення.

Учений чоловік рідко помиляється. Учений успішно виступив на конференції.

6 балів

II. Доберіть із дужок потрібне слово, яке утворює фразеологізм. Розкрийте значення записаних фразеологізмів.

Спалити (дрова, листи, кораблі); узяти (книжку, моду, стілець); читати (оповідання, нотації, афіші); кусати (хліб, яблуко, лікті); плести (павутиння, мотузку, рукавиці); коптити (м'ясо, ковбасу, небо).

Спалити кораблі – знищити можливість для відступу.

Узяти моду – призвичаїтися до чогось.

Читати нотації – дорікаючи, давати комусь настанови, поради.

Кусати лікті – виявляти велику досаду, шкодувати.

Плести павутиння – підступно, хитро підкоряти своєму впливові.

Коптити небо – жити бездіяльно, безцільно, без користі для інших.

6 балів

III. Запишіть правильно слова, знявши скісну риску.

Нац/банк, пів/дюжини, лікар/еколог, звіробій/трава, не/сьогодні/завтра, первісно/общинний, заєць/русак, важко/хворий, суспільно/корисний, суспільно/політичний, військово/спортивний, військово/зобов'язаний.

Нацбанк, пів дюжини, лікар-еколог, звіробій-трава, не сьогодні-завтра, первіснообщинний, заєць-русак, важкохворий, суспільно корисний, суспільно-політичний, військово-спортивний, військовозобов'язаний.

3 бали

IV. Відредагуйте речення і запишіть.

1. Самі кращі міроприємства були проведені у минулому році. 2. Я завжди прагну зайняти перше місце. 3. Вибачаюся, я розкрила твою книжку без дозволу.

1. Найкращі заходи було проведено минулого року. 2. Я завжди прагну посісти перше місце. 3. Вибач, я розгорнула твою книжку без дозволу.

3 бали

Усього — 35 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови і літератури
8 клас
Українська література

I. Напишіть твір-роздум на тему «Слово, що йде від серця, завжди проникає в серце».

12 балів

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловленнях.

1. Яка ще інша назва народної пісні «Засвіт встали козаченьки»? (*«Засвітали козаченьки»*)
2. Кого називали українським Гомером? (*Остана Вересая*)
3. Укажіть провідний мотив вірша Т.Шевченка «Думи мої, думи мої...» (*Провідний мотив вірша – творчість як єдина втіха на засланні*)
4. Що таке художній цикл? (*Художній літературний цикл – це сукупність художніх творів одного жанру, які об'єднуються задумом автора в естетичну цілісність*)
5. У якій поезії Лесі Українки звучить мотив волелюбності та творчості? (*«Хотіла б я піснею стати...»*)

5 балів

Українська мова

I. Побудуйте речення зі словами *працювати*, де б інфінітив виконував синтаксичну роль: 1) додатка; 2) означення; 3) обставини. Підкресліть члени речення.

1. Мене попросили працювати більш наполегливо.
2. Бажання працювати є не завжди.
3. Я зранку пішла в поле працювати.

6 балів

II. Визначте рід незмінюваних іменників. Доберіть до них прикметники.

Конферансьє, івасі, цеце, таксі, Тбілісі, шимпанзе, поні, салямі, бра, журі, маестро, кольрабі.

Досвідчений конферансьє (ч.р.), смачна івасі(ж.р.), небезпечна цеце (ж.р.), жовте таксі (с.р.), велике Тбілісі (с.р.), цікавий шимпанзе (ч.р.), маленький поні (ч.р.), свіжа салямі (ж.р.), нове бра (с.р.), справедливе журі (с.р.), відомий маестро (ч.р.), корисна кольрабі (ж.р.).

6 балів

III. Відредагуйте фразеологізми, поясніть їхнє значення.

Піррові стайні, Авгієве ложе, Прокрустова перемога, Сади Аріадни, нитка Тантала, муки Семіраміди.

Піррова перемога – перемога, яка дістається дуже великою ціною; перемога, рівносильна поразці.

Авгієві стайні – надзвичайно забруднене місце, велике безладдя або вкрай занедбані й заплутані справи.

Прокрустове ложе – мірка, формальний шаблон, під який штучно підганяють реальне життя: факти та явища, творчість, ідеї тощо.

Сади Семіраміди – щось прекрасне, грандіозне, величне.

Нитка Аріадни – те, що дає правильний напрямок, допомагає знайти правильний шлях за яких-небудь обставин; спосіб, що допомагає розв'язати якесь важке питання, вийти зі скрутного становища; порятунок.

Муки Тантала – страждання, яких зазнає людина від усвідомлення близькості бажаної мети й неможливості її досягти.

6 балів

IV. Установіть відповідність між видом односкладного речення та його прикладом.

1 називне	А Краса навколо
2 означено-особове	Б Люблю дивитися на зоряне небо.
3 неозначено-особове	В Нема диму без вогню.
4 безособове	Г Нарешті ремонтують магістраль.
5 узагальнено-особове	Д Холодний осінній ранок.
	Е <i>Що посієш, те й пожнеш.</i>

1 – Д; 2 – Б; 3 – Г; 4 – В; 5 – Е.

5 балів

Усього – 40 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови і літератури
9 клас
Українська література

I. Напишіть твір-роздум на тему «Моє життя складає частину історії моєї Батьківщини».

12 балів

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловленнях.

1. Які жанри перекладної літератури Київської Русі були найбільш популярними? *(Життя, проповіді, патерики, апокрифи, шестидневи, фізіологи, хронологи).*
2. Назвіть імена найвидатніших українських фольклористів (не менше чотирьох). *(Михайло Максимович, Левко Боровиковський, Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Павло Чубинський, Іван Франко, Володимир Гнатюк, Дмитро Яворницький, Михайло Грушевський, Філарет Колесса)*
3. Визначте основне ідейне спрямування «Повісті минулих літ». *(Возвеличення Русі, заклик до боротьби проти зовнішніх ворогів, до об'єднання земель проти братнього кровопролиття; уславлення загальноруського патріотизму).*
4. Назвіть найвідоміші рукописні книги Київської Русі. *(Остромирове Євангеліє та Ізборник Святослава)*
5. Укажіть перший рукописний переклад Біблії староукраїнською мовою. *(Пересопницьке Євангеліє)*

5 балів

Українська мова

I. Згрупуйте речення: 1) складнопідрядні речення з неповними порівняльними; 2) прості речення з порівняльними зворотами. У виділеному реченні підкресліть усі члени речення.

1. Довгим ключем пливли по небу хмари, як журавлі у вирій (М.Стельмах).
2. Людина прагне до щастя одвічного, як ріки в долини (М.Нагнибіда).
3. З'явилася одна-єдина мить, вагома й чиста, мов краплина крові (В.Терен).
4. Між мозолями – сині розколини, наче між горами ріки сині (Д.Павличко).
5. Зливались дужі голоси поволі в один потік, як струмені гірські (Д.Павличко).

1. З підрядними порівняльними неповними – 1, 2, 4.

2. З порівняльними зворотами – 3, 5.

Між мозолями – сині розколини, наче між горами ріки сині.

6 балів

II. Запишіть слова, позначте в них наголоси.

Літопис, видання, ненависть, читання, ознака, кілометр, чотирнадцять, перепис, сільськогосподарський, пізнання, бюлетень, каталог, квартал, спина, приятель.

Літо́пис, видáння, нена́висть, читáння, озна́ка, кіломе́тр, чотирна́дцять, перéпис, сільськогосподáрський, пізнáння, бюлетéнь, катало́г, кварта́л, спíна, прі́ятель.

5 балів

III. Запишіть цифри словами, поставивши числівники в потрібному відмінку.

Скласти 8 з 548697;
від 3112386 відняти 11;
до 8957 додати 19;
визначити добуток від множення 535 на 7.

8 балів

Скласти вісім з п'ятьмастами (п'ятьомастами) сорока вісьма (вісьмома) тисячами шістьмастами (шістьомастами) дев'яноста сьома (сімома); від трьох мільйонів ста дванадцяти (дванадцятьох) тисяч трьохсот вісімдесяти (вісімдесятьох) шести (шістьох) відняти одинадцять; до восьми (вісьмох) тисяч дев'ятисот п'ятдесяти (п'ятдесятьох) семи (сімох) додати дев'ятнадцять; визначити добуток від множення п'ятисот тридцяти (тридцятьох) п'яти (п'ятьох) на сім.

IV. Доберіть приклад речення до кожної умови вживання розділового знака (розділові знаки пропущено).

1 кома при відокремленому додатку	А Чоловік став на порожньому місці коло вогню і поклав торбину коло мене.
2 кома при відокремленій обставині	Б Спливає час і восени вона одягає на себе золотисті шати.
3 коми між частинами складносурядного речення	В Скрізь червоно на небі і на узгір'ях і на горі.
4 двокрапка після узагальнювального слова перед однорідними членами	Г Дикі качки крім базару водяться на лугових озерах та по очеретах. Д Обличчя натхненно розшарілося і освітившись якимись новими думками стало мовби тоншим.

1 –Г; 2 –Д; 3 – Б; 4 – В

4 бали

Усього – 40 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови і літератури
10 клас
Українська література

I. Напишіть твір-роздум на тему «У нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи».

12 балів

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловленнях.

1. Визначте специфічність гумору в повісті І.Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я». *Сміх крізь сльози співчуття.*
2. Звідки взяті слова «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», які стали остаточною назвою роману Панаса Мирного? *(З Біблії (Книга Йова, 6:5))*
3. Назвіть псевдоніми братів і сестри І.Карпенка-Карого. *(Панас Саксаганський, Микола Садовський, Марія Садовська-Барілотті)*
4. Укажіть автора перших українських романів із життя інтелігенції «Хмари», «Над Чорним морем». *(Іван Нечуй - Левицький)*
5. Хто з письменників створив цикл «образків з життя» під загальною назвою «Як ведеться, так і живеться»? *(Панас Мирний)*

5 балів

Українська мова

I. Поясніть підкреслені розділові знаки.

1. Вершини гір, од снігу білі, сліпучо сяють навкруги (М.Лукив).
2. На луках, понад Ташанню, густими хвилями перекочувався туман (Г.Тютюнник).
3. Лиш боротись – значить жити! (І.Франко).
4. Я люблю, коли в листя зелене дерева одягає весна (В.Сосюра).
5. Літо дбає – зима поїдає (Нар. тв.).
6. А в небі бриніли завзяті співці весняні – незримі жайворонки (С. Черкасенко).

1. Коми при відокремленому означенні. 2. Кома при уточнювальних членах речення. 3. Тире між підметом і присудком. 4. Кома між частинами складнопідрядного речення. 5. Тире у безсполучниковому складному реченні. 6. Тире при відокремленій прикладці.

6 балів

II. Запишіть правильно слова, знімаючи скісну риску. Розмежуйте окремо прикметники та прислівники.

Воле/любний, військово/морський, лимонно/кислий, з/дня/на/день, без/вісти, вряди/годи, всього/на/всього, десь/інде, південно/слов'янський, де/інде, с/під/лоба, до/вподоби, суспільно/корисний, казна/де, коли/не/коли, рік/у/рік.

(Прикметники – волелюбний, військово-морський, лимоннокислий, південнослов'янський, суспільно корисний;

прислівники – з дня на день, безвісти, вряди-годи, всього-на-всього, десь-інде, деінде, спідлоба, до вподоби, казна-де, коли-не-коли, рік у рік).

(Один бал за правильно написані чотири слова. Та по балу за розмежування прикметників і прислівників).

6 балів

III. Поясніть, що означають наведені нижче частини слів іншомовного походження. Запишіть приклади слів, із якими вони можуть уживатися.

Супер-, ультра-, гіпер-, анти-

Відповідь

Супер- – префікс, що вказує на розташування зверху, на вищій ступінь якості або ознаки чого-небудь.

Ультра- – відповідає поняттям «над», «крайній», «за межами».

Гіпер- – вказує на перевищення чого-небудь у порівнянні з нормою.

Анти- – означає протилежність або ворожість чому-небудь.

Супермаркет, ультразвук, гіпервітаміноз, антивіруси.

6 балів

IV. Доберіть приклад до кожного типу складного речення (розділові знаки пропущено).

1 складносурядне	А Не забувай добре ім'я краще за будь-яке багатство.
2 складнопідрядне	Б Незабаром женитимемо а вони й досі розуму не дійшли.
3 безсполучникове	В Ішли вони асфальтом бруківкою потім якоюсь стежкою похід лісом.
4 з різними видами зв'язку	Г Він грав комічні ролі в аматорських виставах і казали що в нього непогано виходило.
5 просте ускладнене	Д У задніх рядах де стояли парубки пробіг легенький смішок.
	Е Читати нові світи відкривати.

1 – Б; 2 – Д; 3 – А; 4 – Г; 5 – В

5 балів

Усього – 40 балів

Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Завдання для II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови і літератури
11 клас
Українська література

I. Напишіть твір-роздум на тему «Людину називають Людиною, коли вона спроможна відповідати за свої вчинки».

12 балів

II. Дайте відповіді на запитання, дотримуючись чіткості й лаконічності у висловленнях.

1. Назвіть збірки новел Миколи Фітільова. (*«Осінь», «Сині етюди»*)
2. Укажіть ознаки неоромантизму, притаманні творам Ю.Яновського. (*Герої, піднесені над буднями, поетизація життєлюбства, екзотика*).
3. Кульмінаційна сцена у творі М.Хвильового «Я (Романтика)» – це *розстріл матері*.
4. Що означає слово *вальдинети*, яке є назвою однойменного роману Миколи Хвильового? (*Пташка. Лісовий кулик*)
5. Хто з українських митців згуртував, а потім зруйнував такі організації: «Ударна група поетів-футуристів» і Аспанфут? (*Михайль Семенко*).

5 балів

Українська мова

I. Узгодьте аббревіатури з дієсловами в минулому часі.

США (погодитись), НАТО (заявити), ЄС (відмовитись), НБУ (відмовити), ЧАЕС (відновити), УПА (проголосити), ОБСЄ (залучити), МВФ (надати), МНС (повідомити), ДАІ (дозволити), ЗМІ (висвітлити), УТН (повідомити).

США погодилися, НАТО заявило, ЄС відмовився, НБУ відмовив, ЧАЕС відновила, УПА проголосила, ОБСЄ залучила, МВФ надав, МНС повідомило, ДАІ дозволила, ЗМІ висвітлили, УТН повідомили.

6 балів

II. Утворіть за допомогою префіксів похідні іменники від поданих слів, позначте в них наголос.

Автор, гармонія, гадка, горб, день, дід, росток, форма, тінь, звук, мова, смак.

СпівАвтор, дисгармонія, загадка, пагорб, переддень, прадід, праросток, проформа, затінок, призвук, вимова, присмак.

6 балів

III. Відредагуйте подані слововживання; запишіть правильні варіанти.

Ухвала за клопотанням; знайомство за листуванням; оформити довіреність; подача документу; розпис завірено; виписати справку.

Ухвала за клопотанням – ухвала на клопотання;

Знайомство за листуванням – знайомство шляхом листування;

Оформити довіреність – оформити доручення;

Подача документу – подання документа;

Розпис завірено – підпис засвідчено;

Виписати справку – дати довідку.

6 балів

IV. У відповідніть пояснення вживання розділового знака з прикладом речення (розділові знаки пропущено).

1 тире в неповному реченні	А Золото без розуму болото.
2 двокрапка при однорідних членах речення	Б Народ у пісні власним серцем витвореній шукає порятунку свій.
3 кома при відокремленому означенні	В Не жди ніколи слушної пори твоя мовчанка може стати ганьбою!
4 тире між підметом і присудком	Г У житті є три етапи боротьба за перемогу боротьба за нічию і класифікація поразок.
5 двокрапка в безсполучниковому складному реченні	Д У постійній праці надія. Е А воно могутнє світило усе більше виповнювало собою світ.

1 – Д; 2 – Г; 3 – Б; 4 – А; 5 – В

5 балів
Усього – 40 балів